

Bruxelles, 11. svibnja 2026.
(OR. en)

9128/26

Međuinstitucijski predmet:
2025/0412(NLE)

ENV 488
CLIMA 256
SOC 250
ENER 241
ECOFIN 605
COMPET 557
RECH 215
EDUC 154
CULT 69

ISHOD POSTUPAKA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Delegacije

Predmet: Preporuka Vijeća o novom europskom Bauhausu

Za delegacije se u Prilogu nalazi Preporuka Vijeća o novom europskom Bauhausu, kako ju je Vijeće donijelo na 4171. sastanku održanom 11. svibnja 2026.

PREPORUKE VIJEĆA

o novom europskom Bauhausu

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 292. i 192.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Cilj je novog europskog Bauhauusa (NEB) provedba prelaska na čistu energiju i Plana za čistu industriju putem konkretnih projekata kojima se podupire transformacija četvrti i poboljšava svakodnevni život rješenjima koja obuhvaćaju održivost i priuštivost te dobar dizajn, visokokvalitetnu arhitekturu, uključivost i pristupačnost, te jačaju inovacije u industrijskim ekosustavima kako bi se potaknula konkurentnost te kojima se istodobno poštuju i promiču različiti krajevi Europe i njezina kulturna baština i kulturna raznolikost. Poticanjem procesa zajedničkog stvaranja s lokalnim zajednicama, dionicima i poduzećima, u okviru te inicijative promiču se rješenja prilagođena društvenim i okolišnim potrebama koja podupire veliki broj građana te se mogu ponoviti i povećati u sličnim kontekstima u cijelom EU-u.

- (2) Europska komisija donijela je 2021. Komunikaciju¹ u kojoj su predstavljeni koncept i ciljevi novog europskog Bauhauusa, koji se temelji na trima neodvojivim vrijednostima (održivost, uključivost i estetika) i trima načelima (višerazinsko uključivanje, participativan pristup i transdisciplinarnost).
- (3) Europski parlament² i države članice EU-a³ podupiru novi europski Bauhaus. Europski gospodarski i socijalni odbor⁴ i Odbor regija⁵ dali su pozitivna mišljenja o toj inicijativi.
- (4) Novi europski Bauhaus u pet je godina stvorio snažnu zajednicu⁶ utemeljenu na članstvu gotovo 2000 lokalnih i međunarodnih organizacija, od neprofitnih organizacija i kulturnih subjekata do javnih tijela i poduzeća. Potporu je već primilo više od 700 projekata. U višegodišnjem financijskom okviru (VFO) za razdoblje 2021. – 2027. novom europskom Bauhausu dodijeljene su 1,4 milijarde EUR. Najveći dio sredstava potječe iz kohezijske politike (više od 840 milijuna EUR) i programa Obzor Europa (više od 530 milijuna EUR). Doprinos drugih programa EU-a (LIFE, Program jedinstvenog tržišta, Digitalna Europa i COSME) iznosi oko 26 milijuna EUR.

¹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Novi europski Bauhaus, [COM\(2021\) 573](#).

² Vidjeti Rezoluciju Europskog parlamenta od 14. rujna 2022. o Novom europskom Bauhausu, [2021/2255\(INI\)](#). Osim toga, Europski parlament podržao je inicijativu pripremnim djelovanjem („Platforma za upravljanje znanjem novog europskog Bauhauusa”) i pilot-projektom („Poticanje lokalnih i regionalnih projekata novog europskog Bauhauusa”).

³ Vidjeti Zaključke Vijeća o kulturi, visokokvalitetnoj arhitekturi i izgrađenom okolišu kao ključnim elementima inicijative „novi europski Bauhaus”, [14534/21](#).

⁴ Vidjeti <https://www.eesc.europa.eu/hr/our-work/opinions-information-reports/opinions/new-european-bauhaus>.

⁵ Vidjeti <https://web.cor.europa.eu/ea/News/Pages/CoR-members-adopt-McCarthy's-opinion-on-the-New-European-Bauhaus.aspx>.

⁶ Vidjeti: [Zajednica je u središtu novog europskog Bauhauusa – Novi europski Bauhaus](#).

- (5) U političkim smjernicama Europske komisije za razdoblje 2024. – 2029.⁷ novi europski Bauhaus dio je prioriteta Komisije „Potpora ljudima, jačanje naših društava i našeg socijalnog modela”, čiji je cilj povezati održivost s uključivanjem i priuštivosti te kreativnost s inovacijama. Proširenjem zajednice novog europskog Bauhauusa doprinijelo bi se ostvarenju tog cilja i osigurao djelotvoran doprinos relevantnih dionika.
- (6) Vrijednosti i načela novog europskog Bauhauusa mogu pomoći u tranziciji Europe prema konkurentnijoj i održivijoj budućnosti koja se u većoj mjeri oslanja na kružnost. Uključivanjem vrijednosti novog europskog Bauhauusa u postojeće nacionalne, regionalne, lokalne i urbane strategije u čijem je središtu izgrađeni okoliš, države članice mogu prelazak na čistu energiju i digitalnu tranziciju pretvoriti u konkretne prilike za građane i poduzeća u cijeloj Europi. Poticanjem istraživanja i inovacija, industrijske izvrsnosti, vještina, kulture i kreativnosti novi europski Bauhaus može pomoći u stvaranju otpornih lanaca vrijednosti i visokokvalitetnih radnih mjesta u cijeloj Europi, tako da se prelaskom na čistu energiju povećavaju globalna konkurentnost, održivi razvoj i strateška autonomija Europe te istodobno zadržava otvoreno gospodarstvo. Međutim, takvo se uključivanje i uvođenje trenutačno ne odvija jednakom brzinom u cijeloj Uniji, što dovodi do nejednakih mogućnosti za dionike i tijela, posebno na lokalnoj razini. Države članice mogu se koristiti postojećim primjerima dobre prakse višerazinskog i međusektorskog upravljanja. Uvođenjem vrijednosti i načela novog europskog Bauhauusa u relevantne politike, među ostalim putem nacionalnih arhitektonskih politika i digitalnih alata za prostorno planiranje, i instrumente financiranja na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini može se poduprijeti transformativna obnova četvrti i ojačati njihova društvena struktura te se navedene vrijednosti i načela mogu promicati u slučaju izgrađenog okoliša i relevantnih sektora.

⁷ Vidjeti: [Prioriteti Komisije za razdoblje 2024. – 2029.](#)

- (7) Države članice imaju na raspolaganju niz alata za uključivanje vrijednosti i načela novog europskog Bauhauasa, kojima se promiče održiv, priuštiv, uključiv, pristupačan, estetski vrijedan, visokokvalitetan izgrađeni okoliš prilagođen klimatskim promjenama, u svoje planove politike za obnovu i izgradnju zgrada, teritorijalni razvoj i klimatske promjene, kao i u nacionalne arhitektonske politike i druge nacionalne planove i strategije ili one na razini EU-a⁸, u skladu s nacionalnim nadležnostima i upravljačkim strukturama za održivi razvoj. Ti alati mogli bi se upotrijebiti za potporu uključivanju i uvođenju ciljeva novog europskog Bauhauasa, s pomoću integriranog pristupa kojim se izbjegava stvaranje paralelnih struktura, te za promicanje sinergije među različitim ciljevima kao što su energetska učinkovitost i dekarbonizacija, skladištenje ugljika, otpornost na klimatske promjene, urbana zelena infrastruktura, kružno gospodarstvo, održiva mobilnost, otpornost vodoopskrbe, priuštivost, održivost i pristupačnost, posebno u kontekstu obnove četvrti i osnaživanja lokalnih i gradskih središta, uzimajući pritom u obzir kulturnu baštinu.
- (8) Pruža se jasna prilika da se vrijednostima i načelima novog europskog Bauhauasa promiče učinkovitija upotreba resursa u izgrađenom okolišu koja se u većoj mjeri oslanja na kružnost. Time se naglašava potreba za strategijama prostornog planiranja usmjerenima na postizanje dostatnosti, kao i za poboljšanjima u pogledu učinkovitosti. Za izgradnju, korištenje i obnovu zgrada trenutačno su potrebne znatne količine energije i mineralnih resursa, što podrazumijeva 42 % ukupne potrošnje energije, 35 % emisija stakleničkih plinova, 50 % svih izvađenih sirovina i 35 % ukupnog nastalog otpada u EU-u⁹. Te aktivnosti doprinose i potrošnji vode te pogoršavaju onečišćenje zraka, vode i tla, onečišćenje bukom, prenamjenu i degradaciju zemljišta, procese dezertifikacije, prekrivanje tla, gubitak bioraznolikosti i nekontrolirano širenje urbanih područja, koje je potrebno svesti na najmanju moguću mjeru.

⁸ Kao što su Europski plan za priuštivo stanovanje, nacionalni planovi za obnovu zgrada, teritorijalni planovi za pravednu tranziciju, socijalni planovi za klimatsku politiku, lokalni planovi za grijanje i hlađenje, planovi za kružno gospodarstvo i inicijative poput ugovora o klimatski neutralnim gradovima, akcijski planovi za održivu energiju i djelovanje u području klime, Plan EU-a za gradove i Agenda EU-a za gradove.

⁹ Vidjeti izvješće Europske agencije za okoliš naslovljeno „[Razmatranje ekološkog i klimatskog otiska zgrada](#)”, 2024.

- (9) Kako bi postigao svoj cilj klimatske neutralnosti do 2050., EU je donio nekoliko pravnih akata za smanjenje ekološkog i klimatskog otiska zgrada tijekom njihova životnog ciklusa. Ti su akti dopunjeni nizom nezakonodavnih inicijativa politike, od metodologija i alata za izračun do obrazovnih programa, planova, strategija i financiranja u tom sektoru, uključujući inicijativu „Potpora pristupima koji obuhvaćaju cijeli životni ciklus za dekarbonizaciju europskih zgrada” koju je Komisija objavila u ožujku 2026.¹⁰, zajednički okvir temeljnih pokazatelja održivosti za poslovne i stambene zgrade¹¹ ili pravila o usklađivanju proračunskih rashoda EU-a s kriterijima nenanošenja bitne štete¹². Navedene inicijative i Strategija EU-a za biogospodarstvo¹³ pomažu u prevladavanju prepreka ulasku na tržište i podupiru stvaranje vodećih tržišta za niskougljične, kružne, čiste i biološke građevne materijale te čiste tehnologije, čime se podupiru održivi poslovni modeli, održivi i otporni industrijski ekosustavi, radna mjesta i stvaranje vrijednosti u EU-u.
- (10) Projekti novog europskog Bauhauusa povećavaju konkurentnu i inovativnu prednost građevinskog sektora i sektora vodoopskrbe i održivog biogospodarstva tako što se razvijaju znanje i prototipovi, unapređuju tehnologije za dekarbonizirani kružni dizajn koji povoljno utječe na prirodu, uključujući praktično znanje za suživot s prirodom te optimiziraju građevinske metode, razmatraju standardi i smanjuju troškovi kako bi se stvorila tržišta za inovativne i netoksične, ekološki prihvatljive, održive i trajne materijale, čime se podupire resursno i troškovno učinkovit i inovativan rast i osigurava održivo korištenje ograničenih prirodnih resursa.

¹⁰ [Radni dokument službi Komisije – Potpora pristupima koji obuhvaćaju cijeli životni ciklus za dekarbonizaciju europskih zgrada \(SWD\(2026\) 93 final\).](#)

¹¹ Vidjeti dokument „[Razine](#)”.

¹² Vidjeti [Tehničke smjernice o primjeni načela nenanošenja bitne štete za Socijalni fond za klimatsku politiku – Europska komisija](#) i [Uredbu o taksonomiji EU-a i njezine delegirane akte](#) koji sadržavaju odredbe za smanjenje ekološkog otiska zgrada.

¹³ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Strateški okvir za konkurentno i održivo biogospodarstvo EU-a ([COM/2025/960](#)).

- (11) Učinkovitijim i kružnim korištenjem izgrađenog okoliša, tj. zgrada, urbanih i ruralnih krajolika, javnih i zajedničkih prostora, zelenih površina i infrastrukture, poduprijet će se prilagodba postojećeg fonda zgrada potrebama ljudi u smislu prostora, povezanosti i pristupačnosti, među ostalim putem digitalnih prostornih planova, a pritom će se poštovati ograničenja planeta. Davanje prednosti učinkovitom korištenju izgrađenog prostora putem obnove ili preuređenja¹⁴ u odnosu na nepotrebno rušenje i novu izgradnju, kao i novoj društvenoj praksi, nudi znatan potencijal za smanjenje ekološkog i klimatskog otiska fonda zgrada¹⁵, osiguravanje visokokvalitetnog, priuštivog i održivog stanovanja za sve, zaštitu bioraznolikosti i obnovu prirode, izbjegavanje degradacije zemljišta i, ako je moguće, usporavanje nekontroliranog širenja urbanih područja i prekrivanja tla, među ostalim ponovnim korištenjem neiskorištenih lokacija, te za poticanje održive mobilnosti, socijalne kohezije i prihvaćanja uz istodobnu zaštitu i integraciju kulturne baštine kao elementa gospodarske i socijalne kohezije za život i stanovanje. Korištenjem praznih zgrada, posebno u ruralnim područjima, promiče se ponovna aktivacija, sprečava smanjenje broja stanovnika i povećava privlačnost središta manjih gradova.

¹⁴ „Preuređenje” uključuje promjene prostornog plana ili prenamjenu, što obično nije obuhvaćeno obnovom, u skladu s [normama koje je utvrdio Europski odbor za normizaciju \(CEN\)](#).

¹⁵ Na temelju studija Komisije: [Prenamjena ureda u priuštivi stambeni prostor, Dostatnost u građevinskom sektoru](#) te studije o učinkovitijoj upotrebi fonda zgrada (rezultati sredinom 2027.).

- (12) Lokalne zajednice najviše su pogođene negativnim učincima prirodnih i klimatskih opasnosti i uništavanja okoliša, kao što su povećana učestalost i intenzitet toplinskih valova, bubrenja i skupljanja gline, poplava, šumskih požara ili potresa, koje dodatno pogoršava prisustvo drugih pokretača dezertifikacije i degradacije zemljišta poput geomorfoloških značajki, gubitka bioraznolikosti i degradacije ekosustava, loše kvalitete zraka, vode i tla ili prekrivanja tla. U razdoblju od 2011. do 2021. u Europi je broj ljudi koji žive u područjima koja su potencijalno izložena riječnim poplavama porastao za 935 000¹⁶. Širenje zone sjecišta između šumskih i urbanih područja, tj. zone u kojoj se ljudska naselja nalaze u područjima sa šumskom vegetacijom podložnom požarima ili u njihovoj blizini, dovelo je do češćih i opasnijih šumskih požara¹⁷. U razdoblju od 2017. do 2019. u zemljama EGP-a i Ujedinjenoj Kraljevini godišnje je u prosjeku 119 000 ljudi živjelo na područjima za koja je procijenjeno da su izgorjela u šumskim požarima¹⁸. Kako bi se poduprla otpornost i pripravnost na krizne situacije na lokalnoj razini, standardi za prilagodbu zgrada¹⁹ i urbanih i ruralnih područja klimatskim promjenama i za sprečavanje poplava i šumskih požara i pripravnost na njih te za zelene površine i obnovu urbanih ekosustava mogli bi se integrirati u regulatorne i financijske alate te u povezano osposobljavanje i obrazovanje²⁰ na nacionalnoj, lokalnoj i regionalnoj razini.
- (13) Zelena i plava infrastruktura ključne su za prilagodbu klimatskim promjenama, bioraznolikost i javno zdravlje. Prenamjena i preoblikovanje javnog gradskog prostora u skladu s vrijednostima novog europskog Bauhauasa mogu se poduprijeti integriranim konceptima urbane regeneracije i održive gradske mobilnosti (npr. planovima održive gradske mobilnosti) koji omogućuju te transformacije uz zadržavanje pristupačnosti radnih mjesta, usluga i sadržaja. Ulice, trgovi, parkovi i drugi javni prostori nisu samo tranzitni koridori, već omogućuju društvenu interakciju, povezivanje s prirodom, dobrobit i djelovanje u području klime. Takva prenamjena mogla bi uključivati prirodne staze koje povezuju urbana i ruralna područja i potiču tjelesnu aktivnost, te nude gospodarske prilike u regijama koje se suočavaju s depopulacijom, čime se jačaju socijalna kohezija i regionalna vitalnost.

¹⁶ Vidjeti [izvješće Europske agencije za okoliš o europskom okolišu](#), 2025.

¹⁷ Vidjeti: [Forest Fires – Sparking firesmart policies in the EU](#) (Šumski požari – Poticanje pametnih politika u vezi s požarima u EU-u).

¹⁸ Vidjeti [izvješće Europske agencije za okoliš o europskom okolišu](#), 2025.

¹⁹ Vidjeti [Tehničke smjernice na razini EU-a za prilagodbu zgrada klimatskim promjenama](#).

²⁰ Vidjeti [Priručnik o strategijama za ozelenjivanje gradova i planovima za prirodu](#) (2025.).

- (14) Politike EU-a uključuju posebne mjere i alate za zaštitu skupina u nepovoljnom položaju i marginaliziranih skupina, posebno u odnosu na energetska siromaštvo i siromaštvo u pogledu mobilnosti, onečišćenje zraka, efekt urbanog toplinskog otoka, pristup čistoj vodi za piće, sanitarnom sustavu te zelenoj i plavoj infrastrukturi. Projekti novog europskog Bauhauusa doprinose okolišnoj i klimatskoj pravednosti te istodobno jačaju socijalnu uključenost, javno zdravlje, međugeneracijsku pravednost, rodnu ravnopravnost i sprečavanje kaznenih djela, uključujući rodno uvjetovano nasilje.
- (15) Sudjelovanje je temeljno načelo Novog europskog Bauhauusa. Njegovi projekti, financiranje, digitalni alati i izgradnja kapaciteta dobri su primjeri promicanja, poticanja i podupiranja sudjelovanja te politika i prakse u području demokracije na lokalnoj razini, posebno kad je riječ o prostornom i urbanom planiranju te preobrazbi četvrti.
- (16) Sudjelovanje u procesima urbanog razvoja predstavlja veliku priliku za zajednice i nositelje projekata. Istinskim i aktivnim sudjelovanjem javnosti u osmišljavanju projekata i upravljanju njima, uključujući osobe koje su pogođene energetska siromaštvom ili su na drugi način u nepovoljnom položaju ili marginalizirane, izgrađuje se povjerenje i razumijevanje u demokratske sustave, čuva demokratska odgovornost, jača društvena struktura i povećava djelotvornost aktivnosti. Takav angažman, putem javnih okupljanja i radionica namijenjenih zajedničkom osmišljavanju i stvaranju, uz mogućnost političkog sudjelovanja na lokalnoj razini, čvrsto povezuje projekte s lokalnim okolnostima i sprečava da to budu samo simbolične mjere, čime se potiču otporna i uključiva društva. Kad je riječ o nositeljima projekata, takvo sudjelovanje zajednice i dionika može dovesti do ubrzanih postupaka izdavanja dozvola, lakše provedbe projekata i, u konačnici, prihvatanja u zajednici i manjeg rizika.

- (17) Sudjelovanje javnosti u donošenju odluka i razvoju politika postaje transparentnije, učinkovitije i proaktivnije zahvaljujući korištenju digitalnih alata kao što su skup alata EU-a za lokalne digitalne blizance, nacionalne digitalne platforme za prostorno planiranje, nove tehnologije poput naprednih modela umjetne inteligencije za prostorno oblikovanje i obnovu, uključujući velike jezične modele prilagođene određenim jezicima EU-a, napredna inženjerska rješenja, digitalni dnevници zgrada i digitalne revizije prije rušenja. Jačanjem operativnih kapaciteta tijela s pomoću postojećih resursa i platformi kao što su mogućnosti uzajamnog učenja i tehnička potpora osiguravaju se djelotvorne smjernice i potpora u provedbi vrijednosti i načela novog europskog Bauhauasa, čime se potiču rješenja koja uključuju zajednicu i jača društvena otpornost.
- (18) Nedostatak vještina u građevinskom sektoru, posebno u području kružne i održive gradnje i obnove, veliki je problem građevinske industrije. Komisija je 2022. pokrenula Akademiju novog europskog Bauhauasa za vještine za održivu gradnju kako bi doprinijela širim naporima da se ubrzaju usavršavanje i prekvalifikacija radnika u građevinskom ekosustavu te podržala njegov prelazak na čistu energiju. Komisija će u sklopu trenutnog VFO-u proširiti Akademiju novog europskog Bauhauasa i unaprijediti je kako bi postala središnja infrastruktura novog europskog Bauhauasa za vrednovanje znanja, sigurno eksperimentiranje i inovacije te razvoj vještina. Cilj je Akademije novog europskog Bauhauasa olakšati aktivnosti stjecanja vještina, izgradnju kapaciteta i primijenjene inovacije, čime se vrednuje znanje stečeno u okviru Instrumenta za novi europski Bauhaus. Akademija novog europskog Bauhauasa razvit će akcelerator novog europskog Bauhauasa za ulaganja kako bi se privuklo privatno i mješovito financiranje i olakšala dodjela sredstava inovativnim projektima u okviru te inicijative.
- (19) U Deklaraciji iz Davosa „Ususret visokokvalitetnoj građevinskoj kulturi (Baukultur) za Europu” kulturni aspekti očuvanja, planiranja i izgradnje te utvrđena visokokvalitetna kultura gradnje (kultura arhitekture i projektiranja) potvrđeni su kao politički prioritet. U Zaključcima Vijeća o kulturi, visokokvalitetnoj arhitekturi i izgrađenom okolišu kao ključnim elementima inicijative „novi europski Bauhaus” donesenima 29. i 30. studenoga 2021. države članice i Komisija pozvane su da promiču participativan pristup izgrađenom okolišu koji se temelji na kulturi i kvaliteti te da primjenjuju standarde visoke kvalitete u procesima planiranja, projektiranja, izgradnje, očuvanja, obnove, preuređenja i adaptivne prenamjene.

- (20) Projekti novog europskog Bauhauusa pokazuju da uključivanje umjetnika u tehnološka i znanstvena okruženja potiče suradnju koja mijenja paradigmu i dovodi do inovacija i konkretnih rezultata. U komunikaciji Komisije naslovljenoj „Kulturni kompas za Europu”, koja je donesena 12. studenoga 2025., prepoznaje se važnost promicanja zajedničke kulture arhitekture i dizajna te ulaganja u visokokvalitetno životno okruženje za sve putem inicijativa kao što je novi europski Bauhaus. Iako je uloga umjetnika i kulturnih djelatnika kao pokretača promjena i inovatora ključna za prenošenje i provedbu vrijednosti novog europskog Bauhauusa u praksi, njihovo angažiranje i pristup financiranju i dalje su nedovoljni, posebno u slučaju malih organizacija, kako bi se u potpunosti iskoristio potencijal njihovih vizija i kreativnih pristupa. Uklanjanje podjela među kulturnim i kreativnim sektorima i industrijama, kao i između umjetnosti, znanosti i tehnologije izazov je koji tek treba prevladati pružanjem i podupiranjem većeg broja mogućnosti za transdisciplinarnu suradnju.
- (21) Od 2025. novi europski Bauhaus djelomično se financira iz vlastitog instrumenta financiranja uspostavljenog Strateškim planom Obzora Europa za razdoblje 2025. – 2027., tj. iz Instrumenta za novi europski Bauhaus, koji je osmišljen kako bi se povećali učinak i transparentnost i pojednostavnio pristup za podnositelje zahtjeva. Instrument za novi europski Bauhaus pružat će financijsku potporu i strateški okvir za postizanje ciljeva novog europskog Bauhauusa do 2027. U planu za Instrument za novi europski Bauhaus navode se mjere i strateške smjernice za razdoblje od 2025. do 2027.²¹ Za komponentu istraživanja i inovacija predviđen je godišnji proračun od približno 120 milijuna EUR iz trenutnog programa Obzor Europa. Komplementarna komponenta uvođenja, koja se odnosi na uvođenje i tehničku pomoć, trebala bi potaknuti sličnu razinu ulaganja, a podupire se iz drugih programa EU-a, kao i sredstvima iz država članica i privatnih izvora. Države članice na različite načine već usvajaju vrijednosti i načela novog europskog Bauhauusa u svojim programima financiranja, uzimajući u obzir svoj jedinstveni kontekst, baštinu i duh zajednice. Sve države članice uključile su novi europski Bauhaus u barem jedan od programa kohezijske politike za razdoblje 2021. – 2027.

²¹ U planu se detaljno opisuju proračun, upravljanje i ključne mjere te se navode smjernice u kojima se opisuje kako će Komisija, u bliskoj suradnji s državama članicama i dionicima novog europskog Bauhauusa, provoditi Instrument za novi europski Bauhaus.

- (22) Projekti transformacije moraju privući i privatno financiranje. Potrebno je mobilizirati privatno financiranje i jačati okvire za financiranje kako bi se poduprla dekarbonizacija i kružna transformacija izgrađenog okoliša, posebno obnova postojećeg fonda zgrada. Smjernice za ulaganja novog europskog Bauhauusa izrađene su 2024. kako bi se ulagačima pomoglo da svoje projekte usklade s vrijednostima i načelima novog europskog Bauhauusa radi preobrazbe izgrađenog okoliša u Europi. Smjernice su izrađene u bliskoj suradnji Europske komisije i Zajedničke pomoći za potporu projektima u europskim regijama (JASPERS). Uz potporu pilot-projekta²² Europskog parlamenta i na temelju iskustva s inicijativama kao što su Usluge ubrzanja poslovanja EIC-a – tržište EIC-a i platforma za rezultate programa Obzor – Komisija će pokrenuti savjetodavni centar, tj. interaktivnu platformu za lakše povezivanje malih projekata koji traže pristup financiranju i ulagača u socijalnu ekonomiju, filantropskih organizacija i drugih privatnih i javnih ulagača, uključujući financijske institucije i institucijske ulagače, kako bi se povećali isplativost projekata i spremnost za ulaganja. Suradnja s multilateralnim razvojnim bankama i nacionalnim razvojnim bankama može imati važnu ulogu u iskorištavanju privatnog kapitala i podupiranju razvoja portfelja ulaganja za projekte novog europskog Bauhauusa. Taksonomija EU-a²³ također pomaže ulagačima u utvrđivanju okolišno održivih projekata izgradnje i obnove.

²² „Poticanje lokalnih i regionalnih projekata novog europskog Bauhauusa”.

²³ Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.6.2020., str. 13–43, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>).

- (23) Kompas za novi europski Bauhaus²⁴ orijentacijski je okvir za primjenu vrijednosti i načela novog europskog Bauhauusa u praksi. Uspostavljen je i centar novog europskog Bauhauusa za rezultate i učinak²⁵ kako bi se prikupljala, analizirala i prenosila iskustva, kao i alati i znanje stečeni u okviru novog europskog Bauhauusa. Za nositelje projekata i donositelje odluka razvijena je metoda novog europskog Bauhauusa za samoprocjenu²⁶ kako bi se olakšala njihova samoprocjena uspješnosti projekta s obzirom na vrijednosti novog europskog Bauhauusa. Također, Komisija će utvrditi lako primjenjive ključne pokazatelje uspješnosti za mjerenje transformacijskog učinka projekata novog europskog Bauhauusa koji će, prema potrebi, biti povezani s postojećim okvirima te će osmisliti oznaku novog europskog Bauhauusa kako bi se promicala vidljivost njegovih projekata, države članice podupiralo u promicanju projekata i praksi novog europskog Bauhauusa te olakšala integracija tržišta osiguravanjem standardiziranog okvira i konkretnih kriterija na razini EU-a za potporu procjeni projekata novog europskog Bauhauusa na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Usklađenom upotrebom tih alata u državama članicama trebali bi se smanjiti fragmentacija i administrativno opterećenje te promicati dosljednost u provedbi, čime bi se povećala konkurentnost na unutarnjem tržištu, a inspiracija i razmjena primjera dobre prakse doveli do većeg prepoznavanja i širenja prilagodljivih i primjenjivih rješenja.

²⁴ Vidjeti https://new-european-bauhaus.europa.eu/tools-and-resources/use-compass_en.

²⁵ Provedeno u okviru tematskog područja „HORIZON-MISS-2024-NEB-01-03: Uspostava centra novog europskog Bauhauusa za rezultate i učinak” i naknadne mjere „Centar novog europskog Bauhauusa – II. faza: unapređenje učinka, upravljanja znanjem i praćenja rezultata”, potonja u „glavnom” programu rada Obzora Europa za razdoblje 2026. – 2027., Prilog 13. Instrument za novi europski Bauhaus.

²⁶ Vidjeti https://new-european-bauhaus.europa.eu/tools-and-resources/neb-self-assessment-method_en.

- (24) Europska komisija sa zajednicom novog europskog Bauhausa razvila je potporne strukture kojima se potiču uključivanje i suradnja. Lokalne jedinice novog europskog Bauhausa samooorganizirane su skupine članova zajednice novog europskog Bauhausa na lokalnoj razini koje doprinose provedbi te inicijative u lokalnim okruženjima. Laboratoriji novog europskog Bauhausa skupine su za strateško promišljanje i djelovanje u okviru te inicijative, koje su osnovali članovi zajednice kako bi zajednički osmislili, razvili prototipe i testirali alate i rješenja. Osnivaju se novi laboratoriji za rješavanje prioriternih pitanja, a uspostaviti će se i laboratorij novog europskog Bauhausa za priuštivo stanovanje kako bi se prikupile inovativne metode koje su se u praksi pokazale najboljima, kao što su gradnja izvan lokacije ili aditivna proizvodnja, učinkovitost izgrađenog prostora i stambena rješenja za skupine u nepovoljnom položaju ili inovativne prilagodbe radi pristupačnosti. Europska komisija uspostaviti će Europski savez za stanovanje kao centar za suradnju, uzajamno učenje i razmjenu najbolje prakse na svim razinama vlasti. Taj će savez poticati sinergiju s iskusnim stručnjacima i članovima zajednice novog europskog Bauhausa, uključujući njegov laboratorij za stanovanje. Mogla bi se uspostaviti i sinergija između laboratorija novog europskog Bauhausa i nacionalnih inicijativa za digitalno prostorno planiranje i arhitektonsku kvalitetu.
- (25) Koordinacija i višerazinsko upravljanje novim europskim Bauhausom razvijaju se usporedno sa samom inicijativom. Države članice uspostavile su 2021. nacionalne kontaktne točke za novi europski Bauhaus kako bi poduprle provedbu novog europskog Bauhausa na nacionalnoj razini i koordinirale međusobno relevantna područja. Uspostavom Instrumenta za novi europski Bauhaus, koji se temelji na Strateškom planu Obzora Europa za razdoblje 2025. – 2027.²⁷, uspostavljene su i nacionalne kontaktne točke za istraživanje i inovacije novog europskog Bauhausa. Obje su mreže ključne za pripremu i provedbu Instrumenta za novi europski Bauhaus jer zajedno provode njegovu komponentu istraživanja i inovacija i komponentu uvođenja. Uspostavljena je i posebna mreža za potporu upravljačkim tijelima u provedbi novog europskog Bauhausa u okviru kohezijske politike²⁸. Međutim, potrebno je dodatno poboljšati koordinaciju i sinergiju među različitim mrežama kako bi se osigurala usklađenost i veći učinak.

²⁷ Vidjeti https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/strategic-plan_en.

²⁸ Zajednica Peer2Peer (P2P) novog europskog Bauhausa olakšava razmjenu najbolje prakse i znanja o novom europskom Bauhausu među upravljačkim i drugim relevantnim tijelima: <https://futurium.ec.europa.eu/en/region-peer-2-peer-communities/new-european-bauhaus>.

- (26) Novi europski Bauhaus nadahnjuje i treće zemlje, a više međunarodne suradnje može potaknuti razmjenu znanja i primjera dobre prakse. Komisija i delegacije EU-a u trećim zemljama surađuju na promicanju pristupa novog europskog Bauhauusa izvan EU-a, posebno uspostavom centara Akademije novog europskog Bauhauusa izvan EU-a. Konkretno, novi europski Bauhaus pružio je potporu održivoj i uključivoj obnovi Ukrajine. U okviru programa EU-a kao što su LIFE, Obzor Europa i Interreg, novi europski Bauhaus omogućio je projekte kao što su kružna obnova zgrada panelki u Černihivu, inicijative za održivo korištenje zemljišta u okviru programa Interreg Dunav i zelena obnova urbanih područja u crnomorskom bazenu. Laboratoriji i nagrade novog europskog Bauhauusa potiču inovacije i zajedničko stvaranje, uključujući Školu budućnosti za Ukrajinu i Laboratorij za javnu infrastrukturu. Ukrajinski dionici i tijela pokazali su sve veći interes za usvajanje pristupa novog europskog Bauhauusa u svojim inicijativama za obnovu te bi trebalo uložiti više napora kako bi im se pružila potpora. Dodatna potpora Komisije i država članica EU-a omogućila bi im da zajedno s lokalnim zajednicama ubrzaju održivu i uključivu obnovu te pritom zaštite materijalnu i nematerijalnu kulturnu baštinu.
- (27) Komisija će pratiti napredak u pogledu novog europskog Bauhauusa uglavnom razmjenom informacija s nacionalnim kontaktnim točkama za novi europski Bauhaus. Komisija namjerava podupirati države članice u provedbi novog europskog Bauhauusa na nacionalnoj razini te je u svojoj komunikaciji donesenoj 16. prosinca 2025.²⁹ najavila mjere potpore i buduće prioritete. Novim europskim Bauhausom ti se prioriteti pretvaraju u konkretna poboljšanja u svakodnevnom životu jer se njime podupiru bolje projektiranje četvrti, zdravija okruženja i uključiviji, zeleniji i klimatski prilagođeni javni prostori,

DONIJELO JE OVU PREPORUKU:

²⁹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljena „Novi europski Bauhaus – od vizije do provedbe” (COM (2025)1026).

1. UKLJUČIVANJE VRIJEDNOSTI I NAČELA NOVOG EUROPSKOG BAUHAUSA

- (a) Preporučuje se da države članice na odgovarajućim razinama nadležnosti i uz poštovanje načela supsidijarnosti uključe vrijednosti i načela novog europskog Bauhauusa u svoje relevantne politike i instrumente financiranja povezane s četvrtima i širim izgrađenim okolišem, što prema potrebi uključuje infrastrukturu. Oslanjajući se na stečena iskustva iz uspješnih projekata, inicijativa i upravljačkih struktura, države članice potiču se da usvoje strateški pristup novom europskom Bauhausu na nacionalnoj, lokalnoj i regionalnoj razini te da utvrde relevantne aktere ili dionike i mreže koje bi trebalo uključiti.
- (b) Države članice potiču se da upotrijebe i promiču alate za potporu osigurane u okviru Akademije novog europskog Bauhauusa i oznaku novog europskog Bauhauusa kako bi se potaknula priuštiva, održiva i visokokvalitetna preobrazba izgrađenog okoliša i drugih sektora, uz poštovanje nacionalnih nadležnosti i teritorijalne raznolikosti, s ciljem promicanja razmjene metoda, praksi i inovativnih pristupa u cijeloj Europi.
- (c) Sve tri vrijednosti (održivost, uključivost i estetika) trebalo bi razmatrati na integriran način.

2. POBOLJŠANJE ODRŽIVOSTI IZGRAĐENOG OKOLIŠA

Preporučuje se da države članice:

- (a) promiču čist, kružan i klimatski neutralan izgrađeni okoliš otporan na klimatske promjene koji pozitivno utječe na prirodu i vrlo učinkovito štedi energiju i vodu te time podrže priuštivo i održivo stanovanje:
 - (1) razmatranjem korištenja javne nabave kao alata koji se može strateški upotrebljavati za promicanje inovativne, održive, kružne, socijalno pravedne i kulturno osjetljive arhitekture, obnove i troškovno učinkovite izgradnje zgrada, kao i za promicanje participativnih i pravednih natječaja za urbanističko planiranje te krajobrazno i arhitektonsko projektiranje;

- (2) primjenom pristupa koji se temelji na emisijama ugljika tijekom cijelog životnog ciklusa pri izgradnji i obnovi zgrada, u skladu sa smjernicama koje će izraditi Komisija, popratnih mjera³⁰ za učinkovito smanjenje emisija ugljika iz građevinskog sektora tijekom cijelog životnog ciklusa s pomoću usklađenog okvira i metodologije Unije³¹ te njegova ekološkog otiska, uzimajući u obzir okolišne ciljeve taksonomije EU-a;
- (3) davanjem prednosti, u svojim relevantnim nacionalnim, regionalnim i lokalnim strategijama ili planovima koji se odnose na zgrade, priuštivosti i održivosti, kružnom gospodarstvu, obnovi umjesto rušenju, kada je to primjereno, modularnoj i reverzibilnoj izgradnji te energetskej učinkovitosti, kvaliteti zraka u zatvorenim prostorima i prirodnoj rasvjeti, učinkovitosti ventilacije, dugoročnom skladištenju ugljika, otpornosti na klimatske promjene kojima se smanjuju učinci na urbanu bioraznolikost i zemljište, posebno vodeći računa o kućanstvima u nepovoljnom položaju, i davanjem prednosti, prema potrebi, arhitektonskoj kvaliteti i učinkovitosti vodoopskrbe;
- (4) promicanjem projektiranja i pripreme novih zgrada i zgrada na kojima se provodi opsežna obnova, ako je to tehnički izvedivo, za pametno mjerenje i upravljanje kvalitetom zraka u zatvorenim prostorima, te vodom i električnom energijom, posebno za najveću potrošnju i najrelevantnije namjene, uz osiguravanje interoperabilnosti s energetskeim mrežama, kako bi se osigurala ušteda vode i energije³² te infrastruktura za održivu mobilnost;

³⁰ Vidjeti uvodnu izjavu 11. za primjer takvih mjera.

³¹ Vidjeti Delegiranu uredbu Komisije (EU) 2025/xxxx o izmjeni Priloga III. Direktivi (EU) 2024/1275 o okviru Unije za nacionalni izračun potencijala globalnog zagrijavanja tijekom životnog ciklusa. C(2025) 8723 - PE/2025/8966.

³² U skladu s [Preporukom Komisije o vodećim načelima učinkovitosti potrošnje vode na prvom mjestu](#).

- (5) preispitivanjem načina na koji bi se poticajima mogla znatno poboljšati kvaliteta zraka u zatvorenim prostorima, prirodna rasvjeta i ventilacija, kao i otpornost vodoopskrbe te učinkovita potrošnja i dostatnost vode i energije, među ostalim ponovnom upotrebom kišnice;
 - (6) osiguravanjem dodatne kružne upotrebe resursa u cijelom izgrađenom okolišu, vodeći računa o njegovu otisku u pogledu materijala, i smanjenjem njegova učinka na okolišne i klimatske ciljeve Unije;
- (b) razviju rješenja za oslobađanje neiskorištenog potencijala konkurentne, kružne i održive industrije biogospodarstva kojima se podupire prihvaćanje i uvođenje na tržište te neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta za otvaranje radnih mjesta i rast, posebno za izgrađeni okoliš i tekstil, kako je utvrđeno u Strategiji EU-a za biogospodarstvo:
- (1) razmatranjem, prema potrebi, načina na koji tržišta i porezi donose odgovarajuće poticaje za održivu proizvodnju i potrošnju kako bi se podržao odgovarajući prelazak s upotrebe materijala dobivenih iz fosilnih goriva na kružne biološke materijale i čiste resurse i time poduprlo kružno gospodarstvo;
 - (2) procjenom upotrebljava li se javna nabava i na koji način za stvaranje tržišnih prilika kako bi se podržala održiva bioarhitektura i biogradnja te čiste tehnologije i resursi u skladu s kontinuiranim naporima EU-a u pogledu pojednostavnjenja i racionalizacije³³;

³³ U kontekstu revizije direktiva EU-a o javnoj nabavi koja je u tijeku, zakonodavni prijedlog predviđen je za sredinu 2026.

- (3) utvrđivanjem i uklanjanjem regulatornih i drugih prepreka ulasku na tržište inovativnih građevinskih metoda i materijala, kao što su biološki materijali s niskom razinom emisije ugljika i održivi biološki materijali, izgradnja izvan lokacije i aditivna proizvodnja u građevinarstvu, uključujući energetske učinkovite opreme, i obavješćivanjem Europske komisije o fragmentaciji tržišta uzrokovanoj različitim nacionalnim pravilima i tumačenjima i proturječnim pravilima EU-a putem Europskog foruma regulatornih tijela i inovatora u biogospodarstvu i Foruma na visokoj razini za graditeljstvo, uz istodobno osiguravanje prikladnosti materijala za njihovu predviđenu upotrebu i uvjeta u kojima će se upotrebljavati u skladu s relevantnim normama EU-a³⁴ i nacionalnim građevinskim propisima.
- (c) daju prednost i poticaje učinkovitim korištenju izgrađenog okoliša u odlukama o prostornom planiranju i razvoju s ciljem promicanja socijalnog i priuštivog stanovanja i zelene urbane infrastrukture, pri čemu izbjegavaju, ako je to moguće, nekontrolirano širenje urbanih područja i prostornu koncentraciju siromaštva, sprečavaju klimatske rizike te promiču uključive četvrti i njihovu revitalizaciju, vodeći računa o povijesnim zgradama i kulturnoj baštini, ponovnom korištenju neiskorištenih lokacija i rješenjima za održivu javnu i privatnu mobilnost, među ostalim u ruralnim područjima, posebno:
- (1) mapiranjem praznih i nedovoljno iskorištenih zgrada i njihove prikladnosti za mjere dostatnosti te stavljanjem tih informacija na raspolaganje nadležnim tijelima, akterima u građevinskom sektoru i javnosti, poticanjem preobrazbe praznih zgrada u priuštive, održive i kvalitetne stambene prostore putem obnove, proširenja, preuređenja, prenamjene ili prilagodbom izgrađenih prostora novim potrebama kućanstava, razmatranjem nedovoljno iskorištenog stambenog potencijala za održivi urbani razvoj u ruralnim četvrtima putem mjera za razvoj njihove priuštivosti, pristupačnosti i povezanosti;

³⁴ Eurokodovi te usklađene tehničke specifikacije i europski dokumenti za ocjenjivanje u skladu s Uredbom o građevnim proizvodima.

- (2) pojednostavnjenjem i ubrzavanjem postupaka prostornog planiranja i izdavanja građevinskih dozvola, ako je to relevantno i izvedivo, posebno za obnovu, vertikalno proširenje i održivo preuređenje zgrada, čime se može povećati stambena ponuda, među ostalim razmjenom dobre prakse među državama članicama;
 - (3) poticanjem razvoja dobre prakse i tipskih rješenja novog europskog Bauhausa, na primjer u pogledu otpornog stanovanja koje će Komisija razviti putem digitalnog kataloga te u pogledu održivog urbanog razvoja;
- (d) doprinesu vrijednostima i načelima novog europskog Bauhausa, promičući integrirano prostorno planiranje kako bi se ojačala pripravnost četvrti i zajednica na krizne situacije i njihova otpornost na zdravstvene rizike i prirodne katastrofe uzrokovane klimatskim promjenama i uništavanjem okoliša te na geopolitičke prijetnje uključujući one hibridne, posebno:
- (1) promicanjem sprečavanja katastrofa i kriza, pripravnosti na njih i obnove, na primjer integriranim upravljanjem šumskim požarima, posebno u sjecištu između šumskih i urbanih područja, kontrolom erozije, upravljanjem rizicima od poplava i potresa, prilagodbom na ekstremne temperature, održivim uključivanjem pogođenih područja u prostorno oblikovanje i rješenja koja se temelje na kulturi i kulturnoj baštini;
 - (2) integriranjem prirodnih rješenja i obnove prirode, rješenja koja se temelje na kulturi i baštini, otpornosti u području očuvanja vode, zemljišta i bioraznolikosti;
 - (3) promicanjem projektiranja i infrastrukture koji uključuju otpornu vodoopskrbu, među ostalim putem prirodnih rješenja, upravljanja kišnicom i prilagodljivih mjera protiv suša i poplava, kako bi se zaštitilo javno zdravlje, ekosustavi i dugoročna naseljivost, posebno u osjetljivim ruralnim i obalnim područjima;
 - (4) jačanjem teritorijalne otpornosti na geopolitičke prijetnje, uključujući osiguravanje pouzdanosti kritične infrastrukture i kontinuiteta ključnih lokalnih funkcija, uz istodobno promicanje integriranog prostornog planiranja;

- (5) podizanjem svijesti o rizicima te promicanjem komunikacije i proaktivnog pristupa upravljanju kako bi se poboljšala otpornost društva;
- (6) promicanjem procjene raspodjele gradskih zelenih površina i pokrivenosti gradova i drugih gradskih naselja stablima, razmatranjem načina na koji će se u budućem planiranom razvoju gradske zelene površine i mjere koje pozitivno utječu na prirodu aktivno povezati sa zgradama i infrastrukturom na različitim mjestima i u različitim regijama, čime će se doprinijeti prilagodbi klimatskim promjenama, ublažavanju njihovih učinaka, bioraznolikosti i zdravijem okolišu;
- (7) savjetovanjem s relevantnim dionicima, uključujući osiguravatelje, u cilju preispitivanja praksi koje se temelje na načelu „vraćanje na izvorno stanje” kako bi se uzeli u obzir promjenjivi klimatski i okolišni uvjeti, uz očuvanje lokalnih identiteta i baštine;
- (8) razmatranjem mjera u okviru financijskih instrumenata za ublažavanje negativnih učinaka na zdravlje uzrokovanih klimatskim promjenama i uništavanjem okoliša, uključujući izloženost visokim temperaturama, onečišćenje zraka i tla, onečišćenje bukom i svjetlom te nedostatak pristupa zelenim površinama, uz posvećivanje posebne pozornosti nerazmjernoj izloženosti osjetljivog stanovništva i skupina u nepovoljnom položaju;
- (9) poticanjem razvoja međusobno povezanih prirodnih staza među lokalitetima u ruralnim područjima radi promicanja tjelesne aktivnosti, stvaranja mogućnosti za rekreaciju i rješavanja problema depopulacije stvaranjem tokova prihoda od turizma i lokalnih događanja, čime se podupire uključiv i održiv teritorijalni razvoj;

- (e) potiču upotrebu digitalnih rješenja za kružnost i energetska učinkovitost za konkurentni prelazak na čistu energiju, posebno:
- (1) promicanjem provedbe alata kao što su digitalna putovnica za proizvode, energetska certifikati, digitalne građevinske dozvole, digitalni dnevnicima zgrade, digitalne revizije prije rušenja i druga digitalna rješenja za praćenje emisija ugljika tijekom cijelog životnog ciklusa i materijala te poticanjem zajedničke digitalne infrastrukture i alata kojima se podupire donošenje odluka na temelju podataka, pametno urbanističko planiranje, upravljanje energijom, mobilnošću i vodama u sinergiji s programom politike za digitalno desetljeće;
 - (2) promicanjem načela integrirane digitalizacije koja uključuju pristupačnost, interoperabilnost, informacijsku i komunikacijsku tehnologiju koja štedi energiju, materijale i vodu u urbanističkom planiranju, te podupiranjem pojednostavnjenja s pomoću skupa digitalnih alata, koji omogućuju izdavanje dozvola na temelju modela, konvertiranje pravila u strojno čitljivi oblik i izvješćivanje samo jednom, uz poštovanje nacionalnih nadležnosti za prostorno i urbanističko planiranje.

3. JAČANJE SUDJELOVANJA, LOKALNE DEMOKRACIJE I DIGITALNIH ALATA ZA ZAJEDNIČKO OSMISLJAVANJE U ODRŽIVOM RAZVOJU GRADOVA I ČETVRTI

Preporučuje se da države članice:

- (a) iskoriste centar novog europskog Bauhauasa za rezultate i učinak³⁵ kako bi postupno integrirale rezultate projekata novog europskog Bauhauasa u perspektive korisnika u prostornom oblikovanju i/ili preobrazbi javnih i zajedničkih prostora, uključujući održivu mobilnost, te poduprle i promicale zajednice s visokom razinom svijesti u pogledu energije, materijala i vode te inicijative obnove i dijeljenja čiste energije koje predvode građani, čime se jača položaj lokalnih aktera i potiču uključiva rješenja pod vodstvom zajednice i dostatni uvjeti za sprečavanje negativnih aspekata gentifikacije;

³⁵ Provedeno u okviru tematskog područja „HORIZON-MISS-2024-NEB-01-03: Uspostava centra novog europskog Bauhauasa za rezultate i učinak” i naknadne mjere „Centar novog europskog Bauhauasa – II. faza: unapređenje učinka, upravljanja znanjem i praćenja rezultata”, potonja u „glavnom” programu rada Obzora Europa za razdoblje 2026. – 2027., Prilog 13. Instrument za novi europski Bauhaus.

- (b) promiču projekte i prakse politike novog europskog Bauhauusa za jačanje lokalne demokracije, uključivanja i sudjelovanja u urbanističkom planiranju i razvoju gradskih četvrti podupiranjem inovativnih pristupa sudjelovanju zajednice na razini četvrti utemeljenih na zajedničkom stvaranju, čime se u praksi doprinosi provedbi Štita za zaštitu demokracije;
- (c) potiču umrežavanje, među ostalim putem lokalnih jedinica novog europskog Bauhauusa, s lokalnim tijelima vlasti i relevantnim akterima kako bi se ojačala otpornost četvrti, senzibilizirala zajednica i zajednički osmislila rješenja pod vodstvom zajednice, među ostalim korištenjem digitalnih alata i znanstvenih metodologija kao što je analiza na temelju scenarija;
- (d) provedu savjetovanja s osobama s invaliditetom i starijim osobama kako bi podržale neovisan život i uključivanje u zajednicu te rješenja s integriranom pristupačnošću;
- (e) aktivno uključe mlade u osmišljavanje uključivih javnih i zajedničkih prostora prilagođenih mladima;
- (f) promiču konstruktivno uključivanje žena i integraciju rodno osjetljivog pristupa u projektiranje i razvoj javnih prostora i četvrti s ciljem poticanja uključivih i sigurnih okruženja;
- (g) promiču pristup projektiranju i razvoju prostora koji je prilagođen obiteljima kako bi se osigurala sigurnost, dobrobit i udobnost obitelji, čime se jača predanost obitelji odabiru ekološki osviještenih rješenja;
- (h) ojačaju operativne kapacitete relevantnih tijela za pružanje djelotvornih smjernica i potpore učenju o vrijednostima i načelima novog europskog Bauhauusa i načinima upotrebe njegovih alata, kao i smjernica o instrumentima financiranja novog europskog Bauhauusa. Preporučuje se da države članice u tu svrhu iskoriste postojeće mogućnosti koje nudi Europska komisija, kao što su:

- (1) Skup alata EU-a za lokalne digitalne blizance i „Lokalna digitalna rješenja za obnovu”;
- (2) Instrument za tehničku potporu³⁶;
- (3) Suradnja i razmjena u javnoj upravi (PACE)³⁷;
- (4) mogućnosti uzajamnog učenja koje nude:
 - kohezijska politika, posebno u okviru zajednice novog europskog Bauhausa REGIO P2P, za razmjenu dobre prakse i znanja o novom europskom Bauhausu među upravljačkim tijelima i drugim relevantnim tijelima te poticanje daljnjih ulaganja u novi europski Bauhaus u okviru programa kohezijske politike za razdoblje 2021. – 2027.;
 - dio Europske urbane inicijative za jačanje kapaciteta kojim se podupiru gradovi i upravljačka tijela u uključivanju vrijednosti i načela novog europskog Bauhausa u strategije održivog urbanog razvoja;
 - mjera „Doprinos provedbi Instrumenta za novi europski Bauhaus uz potporu nacionalnih kontaktnih točaka za istraživanje i inovacije novog europskog Bauhausa u okviru programa Obzor Europa i nacionalnih kontaktnih točaka za novi europski Bauhaus”³⁸;
 - Centar stručnosti EU-a za participativnu i deliberativnu demokraciju³⁹ i njegova povezana mreža nacionalnih referentnih centara, kao i zajedničke platforme i forumi za razmjenu dobre prakse kako bi se izvukle pouke i spriječio neuspjeh.

³⁶ Vidjeti [Instrument za tehničku potporu](#).

³⁷ Vidjeti [Instrument za tehničku potporu 2026. – PACE – Suradnja i razmjena u javnoj upravi – Potpora reformama](#).

³⁸ Glavni program rada Obzora Europa za razdoblje 2026. – 2027., Prilog 13. Instrument za novi europski Bauhaus.

³⁹ [Centar stručnosti EU-a za participativnu i deliberativnu demokraciju](#).

4. ISKORIŠTAVANJE TRANSFORMATIVNE MOĆI OBRAZOVANJA, OSPOSOBLJAVANJA, UMJETNOSTI I KULTURE ZA PRELAZAK NA ČISTU ENERGIJU

Preporučuje se da države članice:

- (a) potvrde i podupru sudjelovanje u kulturi i doprinos umjetnika, kulturnih i kreativnih djelatnika i eksperimenata koji se temelje na kulturi kao pokretače inovacija, razvoja na lokalnoj razini i razmišljanja izvan okvira kako bi se potaknuo prelazak na čistu energiju (u skladu s načelima iz planova rada EU-a za kulturu koje je izradilo Vijeće i Kulturnog kompasa za Europu) te da promiču mogućnosti novog europskog Bauhauasa u kulturnom i kreativnom sektoru;
- (b) razmotre predstojeću inicijativu Komisije za jačanje Europskih prijestolnica kulture, uzimajući u obzir sinergiju s vrijednostima i načelima novog europskog Bauhauasa, prema potrebi;
- (c) uključe vrijednosti iz Deklaracije iz Davosa iz 2018. naslovljene „Ususret visokokvalitetnoj građevinskoj kulturi (Baukultur) za Europu”⁴⁰ kako bi se kulturni aspekti očuvanja, planiranja i izgradnje integrirali u relevantne nacionalne strategije; poduzmu daljnje korake u pogledu Zaključaka Vijeća o kulturi, visokokvalitetnoj arhitekturi i izgrađenom okolišu kao ključnim elementima inicijative „novi europski Bauhaus” iz 2021. uključivanjem vrijednosti i načela novog europskog Bauhauasa u nacionalne politike kojima se uređuju arhitektura i izgrađeni okoliš;
- (d) potiču i, prema potrebi, obnove tradicionalno znanje i vještine u obrtništvu, posebno u vrednovanju i zaštiti kulturne baštine, te da nadahnu inovacije kojima se mogu povezati prošle i sadašnje tehnologije te uključiti kulturni i kreativni sektor;
- (e) promiču rutu novog europskog Bauhauasa u okviru inicijative DiscoverEU;
- (f) prema potrebi, informiraju učenike i studente o programima osposobljavanja i drugim obrazovnim aktivnostima kako bi se podigla svijest o vrijednostima i načelima novog europskog Bauhauasa.

⁴⁰ Vidjeti <https://davosdeclaration2018.ch/en/>.

5. PROŠIRENJE ZNANJA, INOVACIJSKIH KAPACITETA I VJEŠTINA S POMOĆU ALATA I INICIJATIVA AKADEMIJE NOVOG EUROPSKOG BAUHAUSA

Države članice potiču se da:

- (a) prema potrebi, olakšaju prihvaćanje znanja, inovacijskih alata i programa obrazovanja i osposobljavanja razvijenih u okviru Akademije novog europskog Bauhauusa ili drugih instrumenata koje financira EU, kao što su savezi europskih sveučilišta, kako bi se podržao prelazak na održivi građevinski ekosustav i rješenja za čistu energiju te, ako je primjereno, proširila prisutnost centara Akademije novog europskog Bauhauusa u svim državama članicama nakon što se procijeni je li to relevantno za njihove dionike;
- (b) prema potrebi potiču istraživanje i akademsku suradnju u okviru novog europskog Bauhauusa te suradnju među studentima u različitim područjima relevantnima za izgrađeni i prirodni okoliš, oslanjajući se na interdisciplinarni pristup, uz promicanje društvenih i humanističkih znanosti te neformalnog znanja;
- (c) ako je moguće, podupru Komisiju u mapiranju projekata novog europskog Bauhauusa koji se provode putem različitih EU-ovih, nacionalnih, regionalnih ili lokalnih instrumenata financiranja, uključujući instrumente u okviru podijeljenog upravljanja, u razmjeni dobre prakse i, po mogućnosti, izradi ključnih pokazatelja uspješnosti za mjerenje transformacijskog učinka projekata novog europskog Bauhauusa i njihove koristi za održivi rast i blagostanje te da ih prema potrebi integriraju u svoje politike i aktivnosti;
- (d) razmotre uključivanje vrijednosti i načela novog europskog Bauhauusa u izradu i provedbu nacionalnih i regionalnih strategija za suočavanje s problemom nedostatka vještina, kao i u velika i regionalna partnerstva za vještine u okviru Pakta za vještine, posebno u veliko partnerstvo za građevinarstvo;
- (e) prema potrebi, podupru i promiču strukovno obrazovanje i osposobljavanje (SOO) relevantno za novi europski Bauhaus, kao i programe prekvalifikacije i usavršavanja, posebno one koji su već razvijeni u okviru Europskog instituta za inovacije i tehnologiju i programa Erasmus+;
- (f) promiču integrirano prostorno planiranje i pripravnost na krizne situacije izgradnjom kapaciteta sa svim nadležnim tijelima i, prema potrebi, razmotre module osposobljavanja za visoko obrazovanje i strukovno osposobljavanje.

6. INFORMIRANJE O NOVOM EUROPSKOM BAUHAUSU I NJEGOVOJ ZAJEDNICI I POVEĆANJE ANGAŽMANA

Države članice potiču se da:

- (a) uzmu u obzir oznaku novog europskog Bauhauusa koju će razviti i testirati Europska komisija pri podupiranju projekata;
- (b) podrže Komisiju u njezinim nastojanjima da poveća i proširi zajednicu novog europskog Bauhauusa i da surađuju s članovima zajednice novog europskog Bauhauusa u svojoj zemlji kako bi razumjele i podržale njihove potrebe i prijedloge i, prema potrebi, stvorile sinergiju, među ostalim s relevantnim mjerama na nacionalnoj i regionalnoj razini, posebno informiranjem o inicijativi „novi europski Bauhaus” i njezinim mogućnostima za akademsku zajednicu, stručnjake, uključujući strukovna udruženja, industriju, civilno društvo i javna tijela;
- (c) razviju, ako je to moguće, nacionalne nagrade novog europskog Bauhauusa ili kategorije novog europskog Bauhauusa u relevantnim nacionalnim nagradama u sinergiji s nagradama EU-a za novi europski Bauhaus;
- (d) povećaju informiranost i potaknu sudjelovanje relevantnih dionika u državama članicama na bijenalu novog europskog Bauhauusa te da promiču održavanje popratnih događanja u svim državama članicama na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini.

7. POBOLJŠANJE PRISTUPA FINANCIRANJU I ULAGANJIMA

Države članice potiču se da:

- (a) razmotre komponente istraživanja i inovacija te uvođenja u okviru Instrumenta za novi europski Bauhaus informiranjem svih relevantnih dionika i potencijalnih korisnika te podupiranjem njihova sudjelovanja i pružanjem povratnih informacija Komisiji o tome kako ga poboljšati; predvide i dalje raspravljaju sa svim relevantnim dionicima, uključujući Komisiju, o mogućem održivom financiranju novog europskog Bauhauusa;
- (b) ispune obveze za provedbu novog europskog Bauhauusa u programima kohezijske politike. To se može ostvariti pokretanjem konkretnih poziva na provedbu novog europskog Bauhauusa u relevantnim područjima politike u skladu s nedavnim preispitivanjem u sredini programskog razdoblja, među ostalim maksimalnim povećanjem privatnih ulaganja putem financijskog instrumenta za model teritorijalnog razvoja u okviru novog europskog Bauhauusa; iskoriste programe kohezijske politike, posebno za razvoj jednog oglednog projekta novog europskog Bauhauusa u svakoj državi članici;

- (c) promiču mobilizaciju privatnih ulaganja u projekte novog europskog Bauhauusa, među ostalim upotrebom financijskih instrumenata kao što su jamstva, mješovito financiranje, povlašteni zajmovi i mehanizmi podjele rizika, prema potrebi;
- (d) potiču suradnju s multilateralnim razvojnim bankama, nacionalnim razvojnim bankama i financijskim institucijama kako bi se poboljšala priprema projekata, privukao privatni kapital i poduprlo uvođenje rješenja za financiranje tranzicije.

8. OSIGURAVANJE UČINKOVITOG VIŠERAZINSKOG UPRAVLJANJA NOVIM EUROPSKIM BAUHAUSOM I SREDIŠNJE ULOGE NACIONALNIH KONTAKTNIH TOČAKA ZA NOVI EUROPSKI BAUHAUS

Preporučuje se da države članice:

- (a) na temelju smjernica za nacionalne kontaktne točke izrađenih 2025. promiču potpurnu koordinacijsku ulogu nacionalnih kontaktnih točaka za novi europski Bauhaus u okviru upravljanja novim europskim Bauhausom na nacionalnoj razini te da nastave suradnju sa svim relevantnim ministarstvima i postojećim koordinacijskim mehanizmima i podupiru njihove kapacitete, u sinergiji s predstojećim Savezom za stanovanje EU-a kako bi se osigurala usklađenost i integracija pristupa novog europskog Bauhauusa; zajedno s Komisijom razjasne definiciju temeljnih zadaća nacionalnih kontaktnih točaka za novi europski Bauhaus i prema potrebi definiraju dodatne uloge specifične za njihovu zemlju; razmotre nastavak prakse održavanja sastanka nacionalnih kontaktnih točaka za novi europski Bauhaus i relevantnih okupljanja;
- (b) promiču međusektorsko i višerazinsko upravljanje novim europskim Bauhausom na nacionalnoj razini, na temelju postojeće dobre prakse, i to koordinacijom i uključivanjem vrijednosti i načela novog europskog Bauhauusa u planiranje i provedbu financijskih i političkih inicijativa relevantnih za novi europski Bauhaus; olakšaju koordinaciju i suradnju između nacionalnih kontaktnih točaka za novi europski Bauhaus i drugih relevantnih mreža, posebno nacionalnih kontaktnih točaka za istraživanje i inovacije novog europskog Bauhauusa u okviru programa Obzor Europa za razdoblje 2021. – 2027., nacionalnih kontaktnih točaka za program LIFE, relevantnih partnerstava u okviru programa Obzor Europa i upravljačkih tijela za kohezijsku politiku;

- (c) promiču pristup i alate novog europskog Bauhausa u svojim relevantnim međunarodnim razmjenama, primjerice u okviru relevantnih programa, agencija i inicijativa Ujedinjenih naroda, kao i s trećim zemljama, te osiguraju da novi europski Bauhaus doprinosi provedbi relevantnih međunarodnih ciljeva i obveza⁴¹; posebno podupru održivu i uključivu obnovu Ukrajine putem pilot-projekata i demonstracijskih projekata, na primjer za škole, javne prostore, zaštitu prirodne i kulturne baštine i kružnu obnovu, i putem stvaranja i razmjene znanja, te da konsolidiraju predstojeći centar Akademije novog europskog Bauhausa u Ukrajini kao centar za stručnost i potporu dionicima i lokalnim tijelima za jačanje kapaciteta i razmjenu inovativnih rješenja koja se mogu primijeniti na drugom području.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Vijeće
Predsjednik/Predsjednica*

⁴¹ Osobito cilja održivog razvoja br. 11 i Rezolucije 2/6 UN-Habitata „Lokalizacija ciljeva održivog razvoja” i Rezolucije 7/2 Programa Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEP) „Promicanje održivih rješenja putem sporta za otporan planet” u održivom i uključivom urbanističkom planiranju.